

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Václava Trajera a soudců Mgr. Ladislava Vaško a Ing. Mgr. Martina Jakuba Bruse ve věci

žalobce: J. Š., narozen „X“,
bytem „X“,
zastoupen JUDr. Zdeňkem Weigem, advokátem,
sídlem Nad Zátiším 586/22, 142 00 Praha 4,

proti

žalovanému: **Generální ředitelství cel,**
sídlem Budějovická 1387/7, 140 96 Praha 4,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 3. 2017, č. j. 13884-2/2017-900000-304.8,

takto:

- I. Rozhodnutí Generálního ředitelství cel ze dne 22. 3. 2017, č. j. 13884-2/2017-900000-304.8, a rozhodnutí Celního úřadu pro Ústecký kraj ze dne 18. 1. 2017, č. j. 100045-2/2013-620000-12, **se pro nezákonnost zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 11 228 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)

1. Žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě se žalobce prostřednictvím svého právního zástupce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného Generálního ředitelství cel ze dne 22. 3. 2017, č. j. 13884-2/2017-900000-304.8, jímž žalovaný zamítl žalobcovu odvolání a potvrdil rozhodnutí Celního úřadu pro Ústecký kraj (dále jen „celní úřad“) ze dne 18. 1. 2017, č. j. 100045-2/2013-620000-12. Tímto rozhodnutím celní úřad podle § 19 odst. 4 písm. a) zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu a o změně zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění účinném do 31. 3. 2010 (dále jen „zákon o povinném značení lihu“) uložil žalobci pokutu 5 000 Kč za správní delikt podle § 19 odst. 1 písm. a) téhož zákona, kterého se žalobce dopustil tím, že nejméně v době od 29. 10. 2009 do 30. 10. 2009 ve svém vozidle Mercedes Benz Vito, RZ „X“, v rozhodnou chvíli zaparkovaném před provozovnou v „X“, neoprávněně nakládal s neznačeným lihem, a to s dvanácti lahvemi obchodní značky „*Originál Vodka Jemná*“, výrobce Likérka Drak s. r. o., obsah 1,0 l, lihovitost 40 %, a s dvěma kontrolními páskami s kódem „X“ a s jedenácti kontrolními páskami s kódem „X“ tak, že tyto lihoviny a kontrolní pásy neoprávněně držel a skladoval v kontrolovaném vozidle. Celní úřad současně podle § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) uložil žalobci povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč a podle § 21 odst. 1 písm. a) a odst. 2 zákona o povinném značení lihu rozhodl o propadnutí předmětných neznačených lihovin a kontrolních pásek a vyslovil, že podle § 21 odst. 3 téhož zákona se jejich vlastníkem stává stát. Žalobce se v žalobě zároveň domáhal toho, aby soud zrušil také zmíněné rozhodnutí celního úřadu a uložil žalovanému povinnost nahradit žalobci náklady soudního řízení.

Žaloba

2. V žalobě žalobce namítal, že odpovědnost za předmětný správní delikt zanikla. V § 24 odst. 3 zákona o povinném značení lihu stanovenou lhůtu pěti let ode dne, kdy byl správní delikt spáchán, považoval žalobce za nepřekročitelnou objektivní lhůtu pro projednání správního deliktu a zdůraznil, že v této prekluzivní lhůtě musí rozhodnutí o správním deliktu nabýt právní moci. Žalobce připomněl, že byl postižen za správní delikt spáchaný ve dnech 29. a 30. 10. 2009, tudíž předmětná prekluzivní lhůta uplynula dne 29. 10. 2014, nicméně rozhodnutí celního úřadu bylo vydáno až dne 18. 1. 2017. Žalobce nesouhlasil s výkladem žalovaného, že zmíněná pětiletá lhůta se týká zahájení řízení o správním deliktu, a upozornil na skutečnost, že žalovaný tento výklad nedodržuje ve všech případech. Jako příklad uvedl rozhodnutí Celního úřadu Kladno ze dne 8. 8. 2012, sp. zn. 15877/2011-176900-021. V této souvislosti žalobce namítal porušení zásady legitimního očekávání vyplývající z § 2 odst. 4 správního řádu a popsané v nálezů Ústavního soudu ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. I. ÚS 3336/09, a v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 6 Ads 88/2006-132.

Vyjádření žalovaného k žalobě

3. Žalovaný ve svém vyjádření setrval na názoru, že lhůta uvedená v § 24 odst. 3 zákona o povinném značení lihu se vztahuje k zahájení řízení o správním deliktu. Žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 2. 2015, č. j. 9 As 48/2014-28, citovaný v napadeném rozhodnutí, na argumentaci zákonodárce uvedenou v důvodové zprávě, na názory odborné veřejnosti a na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 9. 2016, č. j. 3 A 123/2014-75. K namítanému porušení legitimního očekávání žalovaný uvedl, že žalobcem zmíněné rozhodnutí Celního úřadu Kladno neobsahuje žádnou oporu pro svůj Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

právní názor, a proto je lze považovat za exces v rozhodovací činnosti. Žalovaný měl za to, že ke změně dlouhodobé rozhodovací praxe celních orgánů nedošlo, standardně je aplikován právní názor vyjádřený v napadeném rozhodnutí a v případě žalobcem poukazovaného rozhodnutí se jedná o výjimku. Žalovaný dodal, že žalobce svůj právní názor nedoložil žádnými dalšími rozhodnutími správních orgánů či soudů. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby pro nedůvodnost.

Posouzení věci soudem

4. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalovaný s tím výslovně souhlasil a žalobce nesdělil soudu do dvou týdnů od doručení výzvy svůj nesouhlas s takovýmto projednáním, ačkoli byl ve výzvě výslovně poučen, že nevyjádří-li se v dané lhůtě, má se za to, že souhlas s rozhodnutím bez jednání byl udělen.
5. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
6. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, neboť před právní mocí rozhodnutí celního úřadu (i před jeho vydáním) došlo k prekluzi žalobcovy odpovědnosti za tento správní delikt.
7. Prekluze stejně jako promlčení patří k těm nejobecnějším kategoriím právního řádu. Představuje jeden z klíčových právních následků marného uplynutí času v právu, jehož smyslem je přispívat k právní jistotě účastníků právních vztahů a předcházet důkazním problémům v řízeních vedených s velkým časovým odstupem od posuzovaných skutkových okolností. Účelem je rovněž i přimět věřitele v soukromém právu a orgány veřejné moci v právu veřejném k včasnému konání. Absence jeho legislativního zakotvení by měla významné ústavněprávní konsekvence (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2009, č. j. 1 Afs 15/2009-105, publ. pod č. 1837/2009 Sb. NSS, dostupný na www.nssoud.cz).
8. Podle § 24 odst. 5 zákona o povinném značení lihu platí, že „[n]a odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení zákona o odpovědnosti a postihu právnické osoby.“ Z § 24 odst. 3 téhož zákona přitom vyplývá, že „[o]dpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezačal řízení do 2 let ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 5 let ode dne, kdy byl spáchán.“ Žalobce nijak nerozporoval, že se jednání, v němž správní orgány spatřovaly správní delikt, dopustil při svém podnikání nebo v přímé souvislosti s ním, a proto se na něj předmětná právní úprava vztahuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

9. Toto ustanovení zakládá subjektivní a objektivní prekluzivní lhůtu odpovědnosti za spáchání správního deliktu. Subjektivní lhůta spočívá v tom, že odpovědnost za správní delikt zaniká, jestliže o něm příslušný orgán nezahájil řízení do dvou let ode dne, kdy se o něm dozvěděl. Objektivní lhůta činí pět let od spáchání správního deliktu. Žalobce nenamítal, že by marně uplynula zmíněná subjektivní lhůta, ostatně ze správního spisu vyplynulo, že řízení o správním deliktu bylo zahájeno dne 6. 4. 2010, kdy bylo žalobci doručeno oznámení o zahájení řízení ze dne 29. 3. 2010, tudíž k zahájení řízení došlo před uplynutím dvouleté subjektivní lhůty. Předmětem sporu byla výhradně lhůta objektivní a její význam, tj. zda je třeba v této lhůtě zahájit řízení, nebo zda jde o lhůtu, po jejímž uplynutí zaniká odpovědnost za správní delikt.
10. Ač by snad bylo možné výše citované ustanovení zákona pouze na základě jeho gramatického vnímání interpretovat dvojím způsobem, je nutné jako správný přijmout ten výklad, podle kterého zákon o povinném značení lihu upravuje objektivní prekluzivní lhůtu deliktu. Výklad zastávaný žalovaným by znamenal, že zákon neupravuje žádný časový limit, do kdy lze o správním deliktu rozhodnout. Takový výklad by byl v rozporu s popsányými ústavními zásadami. Nabízí-li se dva možné výklady zákonného ustanovení, ale pouze jeden z nich je v souladu s ústavním pořádkem, orgány aplikující právo musí přijmout ten výklad, který je ústavně konformní (srov. nález Ústavního soudu ze dne 23. 6. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 48/95, dostupný na nalus.usoud.cz).
11. Zdejší soud proto konstatuje, že textu § 24 odst. 3 zákona o povinném značení lihu je třeba rozumět tak, že odpovědnost za správní delikt zaniká nejpozději po uplynutí pěti let ode dne, kdy byl delikt spáchán. Uplynutím pěti let provždy zaniká možnost správního orgánu uložit pachateli trest. Spojení „nejpozději do“ pěti let tedy nemíří na nutnost, aby správní orgán do pěti let zahájil řízení, ale na to, že prekluze nastává „nejpozději do“ pěti let od spáchání deliktu. I pokud správní orgán již zahájil řízení, po uplynutí pěti let odpovědnost zaniká a správní orgán musí řízení podle § 66 odst. 2 správního řádu zastavit.
12. Ke shodným závěrům ve vztahu k obdobně formulovanému § 125e odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů dospěl také Nejvyšší správní soud např. v rozsudcích ze dne 12. 4. 2017, č. j. 1 As 337/2016-45, nebo ze dne 31. 7. 2019, č. j. 9 As 127/2017-44, dostupných na www.nssoud.cz). Jedná se o aktuální a ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, kterou byl nepřímě (ve vztahu k obdobné právní úpravě prekluze odpovědnosti za správní delikt obsažené v jiném zákoně) překonán právní názor žalovaného i právní názor vyslovený v žalovaném zmiňované literatuře a judikatuře. Shora popsaný požadavek na ústavně konformní výklad zákona považuje zdejší soud za nepřekročitelný.
13. Soud proto dospěl k závěru, že žalobce byl postižen za správní delikt spáchaný ve dnech 29. a 30. 10. 2009 rozhodnutím celního úřadu ze dne 18. 1. 2017, které nabylo právní moci společně s žalobou napadeným rozhodnutím až dne 22. 3. 2017, ačkoli již dne 29. 10. 2014 (resp. 30. 10. 2014) uplynula objektivní lhůta podle § 24 odst. 3 a 5 zákona o povinném značení lihu a nastala prekluze žalobcovy odpovědnosti za předmětný správní delikt. To činí napadené rozhodnutí nezákonným.
14. Soud proto napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. pro jeho nezákonnost zrušil. Vzhledem k tomu, že stejnou nezákonností bylo stiženo i rozhodnutí celního úřadu, soud je v souladu s § 78 odst. 3 s. ř. s. zrušil také. Zároveň soud podle § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán výše uvedenými závěry soudu.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

15. S ohledem na zjištěnou nezákonnost napadeného rozhodnutí se soud pro nadbytečnost již samostatně nezabýval ostatními žalobními námitkami.
16. Vzhledem k tomu, že žalobce měl ve věci plný úspěch, soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. uložil žalovanému zaplatit mu do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení o žalobě v celkové výši 11 228 Kč. Náhrada se skládá z částky 3 000 Kč za zaplacený soudní poplatek, z částky 6 200 Kč za dva úkony právní služby právního zástupce žalobce po 3 100 Kč podle § 35 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“) [převzetí a příprava zastoupení – § 11 odst. 1 písm. a) AT; podání žaloby – § 11 odst. 1 písm. d) AT], z částky 600 Kč jako náhrady hotových výdajů advokáta [dva režijní paušály po 300 Kč podle § 35 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 13 odst. 1 a 3 AT] a z částky 1 428 Kč představující 21% DPH, kterou byl advokát podle zvláštního právního předpisu povinen odvést z vyčíslené odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 11. května 2020

Mgr. Václav Trajer v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.